



СТ А Н О В И Щ Е

От: *професор д-р Христо Иванов Катранджиев;*
УНСС, Факултет Управление и администрация;
Научна специалност: 3.8. Икономика, 05.02.26 Маркетинг

Относно: *дисертационен труд за присъждане на научна степен*
„доктор на науките“ *по научна специалност: „Организация и*
управление на производството (индустрия)“ в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Николай Христов Щерев*
професор, доктор
УНСС, катедра Индустриален бизнес

Тема на дисертационния труд: **ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОТДЕЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ**
В УСЛОВИЯТА НА ИНДУСТРИЯ 5.0

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 3169/17.11.2023г. на Зам.ректора по НИД и МС на УНСС.

1. Информация за автора

Авторът е представил за обсъждане дисертационния си труд в *катедра Индустриален бизнес / Бизнес факултет* на УНСС съгласно чл.39 от ППЗРАСРБ. Разкриването на процедурата по защита на дисертационния труд е извършено на основание: *предложение на КС на катедра Индустриален бизнес и решение ФС на Бизнес факултета* на УНСС от 16.11.2023 г.

2. Кратка характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд на тема „Организация на отделните предприятия в условията на индустрия 5.0“ притежава класическа структура от: *увод, три глави и заключение*. Общият обем на авторския материал е 213 страници, включително и справка с използваната литература.

Основна характеристика на дисертационния труд е балансът в структурно отношение. Прави впечатление, че коректно са дефинирани обекта и предмета на изследване, като са изведени и техни ограничения. Оценката на основната цел и на представените в дисертацията и в Автореферата задачи са йерархически подредени и водят до проверка, а в последствие и потвърждаване на авторската теза: *„Развитието на съвременната икономика на знанието се определя от организацията на съвременните (социални, предприемачески) предприятия към използване на*

предимствата на социалните бизнес платформи и мрежи от предприятия, характерни за съвременната социална и споделена икономика“.

Следвайки горното, структурната цялостност и логическата обвързаност на отделните структурни елементи на дисертационния труд могат да се оценят като добре представени и защитени в рамките на целия труд и неговите структурни елементи:

- първа глава представя основните теоретични основи на предприятията и тяхното развитие от „домашните предприятия“ през „бизнес предприятия“ до „социалните предприятия“.
- във втора глава е защитен, вкл. и с авторови доработки, теоретичен и методически инструментариум за оценка на растежа на отделните предприятия.
- трета глава акцентира върху приложните елементи на социалните предприятия, така както се очакват от автора в рамките на водещи организационни модели от Индустрия 5.0.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Няколко научни и научно-приложни резултата могат да се открият в съдържанието на представения за рецензиране дисертационен труд:

1. Чрез проведен в първа глава исторически анализ на различните теории за предприятията са открити и анализирани основните характеристики на съвременните отделни предприятия. На тази основа е проведена и синтез на еволюционното развитие и причините за това развитие от домашните предприятия през бизнес предприятия до социалните предприятия.

2. Въз основа на теоретично обобщение и приложен математически инструментариум, са идентифицирани условията за растеж на отделните предприятия. Примери за използване на представените иконометрични модели са представени на основата на предприятията от индустриалния сектор: Производство на храни.

3. На основата на приложен анализ е предложена систематизация на инструменти за развитие на социалните предприятия. Основни такива приложни инструменти, които са представени с примери от практиката, са дигиталните инструменти от Индустрия 5.0 и инструментите на академичното предприемачество.

Посочените теоретични и теоретико-приложни резултати са ясно открити в съдържанието на представения за рецензиране дисертационен труд и могат да се оценят високо като лично дела на автора.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

За рецензиране са представени 12 научни труда, вкл.: дисертационен труд; автореферат към него; 3 статии, 5 доклада в нереферирани издания и 2 глави от колективна монография. Представените за рецензиране материали надхвърлят изискуемия минимум според ПЗРАСРБ.

В представените за рецензирани материали са открити, съдържащите се в дисертационния труд научни и научно-приложни приноси. Въпреки, че подкрепям изведените в автореферата приноси, могат да се изведат като най-значими следните:

1. Извършен е исторически анализ и са идентифицирани същностните страни и особености на еволюционните етапи от развитието на отделните предприятия. При

използване на институционалният подход към предприятието е извършена теоретична систематизация, която е апробирана с данни от практиката.

2. Извършен е системен анализ и е систематизирано научното познание за оценка на растежа на отделното предприятие. При това е изследвана и взаимовръзката между еволюционното развитие на предприятието с моделите за неговия растеж.

3. Разработена е и е предложена авторова методическа схема, апробирана с данни от реални предприятия за оценка на конкурентоспособния им растеж, въз основа на систематизация на научното познание в областта на конкурентоспособния растеж.

4. Разработен е и е предложен авторов механизъм за „социализация на предприятията“, основан на прилагане на основни принципи на социалната бизнес мрежа, съответстваща на технологиите на Индустрия 4.5 / Индустрия 5.0.

5. Разработен е авторов механизъм за инфраструктурно изграждане на академично предприемачество в български университети, основан на социалните подходи за организация на социалните предприятия от Индустрия 5.0.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

По дисертационния труд са представени 12 публикации за рецензиране: дисертационен труд; автореферат към него; 3 статии; 5 доклада в нереферирани издания и 2 глави от колективна монография. Всички представени публикации включват значими .авторски тези и резултати, представени в дисертационното проучване, и могат да се оценят високо.

6. Оценка на автореферата

По дисертационния труд е представен за рецензиране Автореферат (на български и на англ. език) в общ обем от 53 страници. Структурата на автореферата е класическа като съдържа 5 общоприети компонента: обща характеристика, кратко съдържание на ДТ, Справка за приносите, Списък с публикациите по ДТ и Декларация за оригиналност.

Авторефератът е добре структуриран, а в съдържателно отношение представя по един добър начин синтез на резултатите на дисертационното изследване.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Общото ми становище е положително въз основа на оценката, представена по-горе, на постиженията в дисертационния труд. Като цяло в дисертационния труд не се откриват съществени пропуски и неточности.

8. Заключение

Предложеният дисертационен труд за придобиване на научната степен „доктор на науките“ от **ПРОФ.Д-Р НИКОЛАЙ ХРИСТОВ ЩЕРЕВ** на тема „**ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОТДЕЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯТА НА ИНДУСТРИЯ 5.0**“ напълно отговаря на изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане. Общата ми оценка е, че дисертационният труд представлява самостоятелно завършено авторско изследване, при

което изследователските задачи са успешно изпълнени, а основната цел е постигната. При това, основните теоретични и приложни резултати на дисертационния труд, както и откритите реални научни и научно-приложни приноси в него, позволяват да се даде висока обобщена оценка на дисертационния труд.

Като имам предвид гореизложеното, с пълна убеденост препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на **ПРОФ.Д-Р НИКОЛАЙ ХРИСТОВ ЩЕРЕВ** научната степен „**ДОКТОР НА НАУКИТЕ**“ по професионално направление *3.8 Икономика*, специалност *Организация и управление на производството /индустрия/*.

15 Декември 2023 / София

Подпис:

/проф. д-р Христо Катранджиев/



UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY - SOFIA

POSITION

From: *Professor Dr. Hristo Ivanov Katrandjiev*
UNWE-Sofia, Faculty of Management and Administration
Scientific specialty: *3.8. Economy, 05.02.26. Marketing*

Concerning: dissertation work for awarding the scientific degree „**Doctor of Sciences**“ in the field of science *3.8. Economics*, scientific specialty “*Organization and management of production (industry)*” at UNWE-Sofia.

Author of the dissertation: *Nikolay Hristov Sterev*
professor, Doctor
UNWE-Sofia, Industrial business
department

Dissertation topic: „*ORGANIZATION OF INDIVIDUAL ENTERPRISES IN INDUSTRY CONDITIONS 5.0*“

Reason for presenting the position: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation work, according to Order No. 3169/17.11.2023 of the Deputy rector of the R&D and IR of the UNWE.

1. Information for the author

The author has presented his dissertation work for discussion at the Industrial Business Department / Business Faculty of UNWE-Sofia in accordance with Art. 39 of PPZRASRB. The disclosure of the procedure for the defense of the dissertation work was carried out on the basis of: a proposal of the DC of the Industrial Business Department and a decision of the FC of the Business Faculty of UNWE-Sofia dated 16.11.2023.

2. Brief description of the presented dissertation work

The dissertation submitted for review on the topic "Organization of individual enterprises in the conditions of Industry 5.0" has a classic structure of: introduction, three chapters and a conclusion. The total volume of the author's material is 213 pages, including a reference to the literature used.

The main characteristic of the dissertation work is the balance in structural terms. It is noteworthy that the object and the subject of research are correctly defined, and their limitations are also shown.

The assessment of the main goal and of the tasks presented in the dissertation and in the Author's abstract are hierarchically arranged and lead to the verification and, subsequently, the confirmation of the author's thesis: "*The development of the modern knowledge economy is determined by the organization of modern (social, entrepreneurial) enterprises to taking*

advantage of the social business platforms and networks of enterprises characteristic of the modern social and sharing economy".

Following the above, the structural integrity and logical connection of the individual structural elements of the dissertation can be assessed as well represented and protected within the framework of the entire work and its structural elements:

- the first chapter presents the main theoretical foundations of enterprises and their development from "home enterprises" through "business enterprises" to "social enterprises".
- in the second chapter is protected, incl. and with author's refinements, theoretical and methodological tools for assessing the growth of individual enterprises.
- the third chapter focuses on the applied elements of social enterprises, as expected by the author within the framework of leading organizational models from Industry 5.0.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

Several scientific and scientific-applied results can be found in the content of the dissertation submitted for review:

1. Through the historical analysis of the various theories of enterprises carried out in the first chapter, the main characteristics of modern individual enterprises have been highlighted and analyzed. On this basis, a synthesis of the evolutionary development and the reasons for this development from home enterprises through business enterprises to social enterprises has been carried out.

2. On the basis of a theoretical summary and an applied mathematical toolkit, the conditions for the growth of individual enterprises have been identified. Examples of the use of the presented econometric models are presented on the basis of enterprises from the industrial sector: Food production.

3. Based on an applied analysis, a systematization of tools for the development of social enterprises is proposed. Main such applied tools, which are presented with examples from practice, are the digital tools of Industry 5.0 and the tools of academic entrepreneurship. The specified theoretical and theoretical-applied results are clearly highlighted in the content of the dissertation submitted for review and can be highly evaluated as the author's personal work.

4. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

12 scientific works were submitted for review, including: dissertation work; abstract to it; 3 articles, 5 reports in non-refereed publications and 2 chapters of a collective monograph. The materials submitted for review exceed the required minimum according to PZARASRB.

The scientific and scientific-applied contributions contained in the dissertation are highlighted in the materials submitted for review. Although I support the contributions presented in the abstract, the following can be cited as the most significant:

1. A historical analysis was carried out and the essential aspects and features of the evolutionary stages of the development of individual enterprises were identified. When using the institutional approach to the enterprise, a theoretical systematization was carried out, which was tested with data from practice.

2. A systematic analysis was carried out and scientific knowledge was systematized to assess the growth of the individual enterprise. At the same time, the interrelationship between the

evolutionary development of the enterprise and the models for its growth was also investigated.

3. An author's methodological scheme has been developed and proposed, tested with data from real enterprises for assessing their competitive growth, based on the systematization of scientific knowledge in the field of competitive growth.

4. An author's mechanism for "enterprise socialization" was developed and proposed, based on the application of basic principles of the social business network, corresponding to the technologies of Industry 4.5 / Industry 5.0.

5. An author's mechanism for infrastructural construction of academic entrepreneurship in Bulgarian universities has been developed, based on social approaches for the organization of social enterprises from Industry 5.0.

5. Evaluation of dissertation publications

12 publications are submitted for review on the dissertation work: dissertation work; abstract to it; 3 articles; 5 reports in non-refereed publications and 2 chapters of a collective monograph. All submitted publications include significant author theses and results presented in the dissertation research and can be highly rated.

6. Evaluation of the Abstract

An Author's abstract (in Bulgarian and in English) in a total volume of 53 pages has been submitted for review on the dissertation work. The structure of the abstract is classic as it contains 5 generally accepted components: general description, brief content of the DT, Statement of contributions, List of DT publications and Declaration of originality. The abstract is well structured, and in terms of content, it presents a good synthesis of the results of the dissertation research.

7. Criticisms, recommendations and questions

My overall opinion is positive based on the assessment presented above of the achievements in the dissertation work. In general, no significant omissions and inaccuracies are found in the dissertation work.

8. Conclusion

The proposed dissertation work for the acquisition of the scientific degree "Doctor of Sciences" by *PROF.D-R. NIKOLAI HRISTOV SHTEREV* on the topic "*ORGANIZATION OF INDIVIDUAL ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF INDUSTRY 5.0*" fully meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ZRASRB) and the Regulations for its implementation. My overall assessment is that the dissertation is a self-completed author's research in which the research tasks are successfully completed and the main objective is achieved. At the same time, the main theoretical and applied results of the dissertation work, as well as the highlighted real scientific and scientific-applied contributions in it, allow to give a high generalized assessment of the dissertation work.

I recommend to the respected members of the Scientific Jury to award *PROF.D-R. NIKOLAI HRISTOV SHEREV* the scientific degree "*DOCTOR OF SCIENCES*" in professional direction 3.8 *Economics*, specialty *ORGANIZATION AND MANAGEMENT OF PRODUCTION /INDUSTRY/*.

15 December 2023
Sofia

Member of Scientific Jury:
/prof. d-r Hristo Katrandjiev/